

सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक
लगानी र शैक्षिक उपलब्धी गोरखा नगरपालिका गोरखा

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग, अर्थशास्त्र शिक्षा विभाग, स्नाकोतर तह
(एम.एड.) चौथो सेमेस्टरको आंशिक आवश्यकता परिपुर्तिका
लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

कमला थापा मगर

स्नाकोतर तह (एम.एड.) चौथो सेमेस्टर

क्याम्पस दर्ता नं. : ६९७

परीक्षा क्रमाङ्क : २८००३६

क्रम.संख्या : ४८८

त्रि.वि.दर्ता नं. : ९-१-४३-११५-२००७

शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग

अर्थशास्त्र शिक्षा विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०७३

सिफारिस पत्र (RECOMMENDATION LETTER)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत अर्थशास्त्र शिक्षा विषयमा स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेष्टरको आंशिक आश्यकता परिपूर्तिका लागि “सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक लगानी र शैक्षिक उपलब्धी गोरखा नगरपालिका, गोरखा” शीर्षकको शोधपत्र मेरो निर्देशन, सुझाव एवम् सल्लाहमा शोधार्थी छात्रा कमला थापा मगरले तयार पार्नु भएको हो । उक्त शोधपत्र स्वीकृतिको लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....
प्रा.डा. धुवराज सिवाकोटी
शोध निर्देशक
अर्थशास्त्र शिक्षा केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि. कीर्तिपुर, काठमाडौं

मिति : .....

स्वीकृति पत्र (APPROVAL LETTER)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत अर्थशास्त्र शिक्षा विषयमा स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेष्टरको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि “सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक लगानी र शैक्षिक उपलब्धी गोरखा नगरपालिका, गोरखा” शीर्षकको शोधपत्र अर्थशास्त्र शिक्षा स्नातकोत्तर उपाधिका लागि स्वीकृति गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

१. विभागीय प्रमुख

.....

उप-प्रा. मीनराज पौडेल

२. वाच्य सुपरिवेक्षक

.....

प्रा-डा. शान्ता सिंह

३. शोध निर्देशक/सदस्य

.....

प्रा-डा. धुवराज शिवाकोटी

मिति :.....

कृतज्ञता ज्ञापन (ACKNOWLEDGEMENT)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षा शास्त्र केन्द्रीय विभाग, अर्थशास्त्र शिक्षा विभाग, स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेष्टरको आंशिक आवश्यकता परिपूर्ति गर्नका लागि सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक लगानी र शैक्षिक उपलब्धी गोरखा नगरपालिका गोरखा शीर्षक भएको शोधपत्र प्रस्तुत गरेकी छु । सर्वप्रथम शोधपत्र प्रस्तावना स्वीकृत गरी शोधपत्र लेख्ने सुअवसर प्रदान गर्नुहुने अर्थशास्त्र शिक्षा विभागका विभागीय प्रमुख आदरणीय गुरु उप.प्रा.मिनराज पौडेल ज्यूप्रति सदैव आभारी छु । यस शोधपत्रले यो क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा जानकारी लिन इच्छुक व्यक्ति अनुसन्धानकर्ता, नीति निर्माताहरूलाई सहयोग पुग्ने छ भन्ने मैले आशा लिएकी छु ।

प्रस्तुत शोधपत्रलाई सार्थक र उपलब्धीमूलक बनाउन शोधपत्र प्रस्तावना देखि शोधपत्रको अन्त्यसम्म निरन्तर रुपमा सहज, सरल ढंगबाट अमूल्य सल्लाह, सुझाव, प्रेरण, हौसला र कुशल निर्देशन दिई सद्भावपूर्ण सहयोग गर्नु हुने आदरणीय गुरु तथा शोध निर्देशक अर्थशास्त्र शिक्षा विभागका प्रा.डा. ध्रुवराज सिवाकोटी ज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । साथै सदैव आवश्यक सल्लाह, सुझाव तथा मार्गदर्शन गर्नुहुने अर्थशास्त्र शिक्षा विभागका श्रद्धेय गुरुहरू प्रा.डा. महेश राज दाहाल, शि.स. पद्मा कोइराला र आ.शि. जगदीशमूर्ति कोइराला लगायत अर्थशास्त्र शिक्षा विभागका सम्पूर्ण गुरुहरूप्रति पनि हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

अनुसन्धानका लागि गरिएको स्थलगत अध्ययनका क्रममा मलाई आवश्यक सूचना तथा तयाङ्कहरू खुलस्थ रुपमा प्रश्नहरूको उत्तर दिई सहयोग गर्नुहुने सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा संस्थापक विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थीहरूप्रति विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै मेरो जीवनका क्षणहरूमा सल्लाह, सुझाव, प्रेरणा र प्रोत्साहन दिई विश्वविद्यालयसम्मको अध्ययन पुरा गर्न आशीर्वाद प्रदान गर्नु हुने मेरा बुवा आमा, दाजुभाउजु, बहिनी र सम्पूर्ण आफन्तजन प्रति आभार प्रकट गर्दछु । अन्त्यमा शोधपत्रलाई समयमा शुद्ध शुद्धिका साथ टाइप गरी सहयोग गरिदिनुहुने के.के. थिसिस सेन्टरलाई र लेखनका क्रममा मलाई प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रुपमा सहयोग गर्नुहुने मेरा आत्मिय मित्रहरूप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

शोधकर्ता

कमला थापा मगर

शोधसार (ABSTRACT)

प्रस्तुत “सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक लगानी र शैक्षिक उपलब्धी : गोरखा नगरपालिका गोरखा” शीर्षक राखी गरिएको अनुसन्धानको मुख्य उद्देश्य सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयले माध्यमिक तहमा गरेको आर्थिक लगानी र शैक्षिक उपलब्धीको विश्लेषण गर्नु रहेको छ । यसका लागि गोरखा जिल्ला गोरखा नगरपालिका अन्तर्गत पर्ने एउटा सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय र एउटा संस्थागत माध्यमिक विद्यालयलाई उद्देश्यमूलक नमूना छनौट गरी अध्ययन क्षेत्रमा सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको वार्षिक आय र व्यय, सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको प्रति विद्यार्थी खर्चको अनुमानको विश्लेषण गर्ने, सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धीको विश्लेषण, सामुदायिक तथा संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धीको तुलनात्मक विश्लेषण गर्ने विशिष्ट उद्देश्य राखि अध्ययन गरिएको थियो ।

यो अध्ययनमा सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयबाट प्राप्त प्राथमिक तथ्याङ्कलाई प्रमुख रूपमा लिइएको छ भने द्वितीय तथ्याङ्कलाई अध्ययन विश्लेषण कार्यको लागि सहयोगीका रूपमा प्रयोगमा ल्याइएको छ । अध्ययन क्षेत्रका १ वटा सामुदायिक र १ वटा संस्थागत माध्यमिक तह (९ र १०) मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई सामान्य सम्भावना युक्त नमूना छनौट गरी चिट्ठा प्रणालीद्वारा १२०/१२० जनालाई छनौट गरिएको थियो । छनौटमा परेका विद्यार्थीका अभिभावकलाई सामान्य सम्भावनयुक्त नमूना छनौट गरी चिट्ठा प्रणालीद्वारा १२०/१२० जनालाई छनौट गरिएको थियो । छनौट भएका विद्यालयका लागि विद्यालय अवलोकन सूची, विद्यालय सर्वेक्षण फारम, प्रधानाध्यापकको लागि प्रश्नावली, अभिभावकका लागि प्रश्नावली तयार पारी प्राथमिक तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । जिल्ला शिक्षा कार्यालय गोरखा, शिक्षा मन्त्रालय, अर्थमन्त्रालय, अर्थमन्त्रालय साथै विभिन्न संघ संस्थाबाट प्रकाशित पुस्तक, लेख रचना, प्रतिवेदन साथै तथ्याङ्कको द्वितीय स्रोतको रूपमा लिइएको थियो ।

अध्ययन क्षेत्रका विद्यालयहरूको आम्दानी र खर्चको विश्लेषण गर्दा सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको कुल वार्षिक औषत आम्दानीमा रु. ७३३५८४६ प्रमुख आम्दानीको स्रोतको रूपमा सरकारी अनुदान ९२.७० प्रतिशत रहेका छ । सामुदायिक विद्यालयको अन्य स्रोतको

रुपमा अभिभावक/विद्यार्थीबाट ०.९१ प्रतिशत विद्यालयको आफ्नो स्रोतबाट ४.७९ प्रतिशत र बैंक मौज्जात १.५८ प्रतिशत रहेको छ । त्यसै गरी संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको कूल वार्षिक औषत आम्दानी रु. १८५३३५१ रहेको पाइयो । जसमा प्रमुख आम्दानीको रुपमा अभिभावक/विद्यार्थी ९६.०४ प्रतिशत रहको छ भने बैंक मौज्जातबाट ३.९५ प्रतिशत रहेको छ ।

अध्ययन क्षेत्रमा माध्यमिक विद्यालयहरूले गरेको शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१ सम्मको खर्चको विश्लेषण गर्दा सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको वार्षिक औषत कूल खर्च रु. ४२९८९२७ रहेको पाइयो । जसमा शिक्षक तलब भत्तामा १२.०१ प्रतिशत, कर्मचारी तलब भत्तामा १२.२२ प्रतिशत मसलन्द खर्चमा ५१.७० प्रतिशत, शैक्षिक सामग्रीमा १५.२८ प्रतिशत, खेलकूदमा ०.६२ प्रतिशत, टेलिफोनमा ०.२३ प्रतिशत, छात्रवृत्तिमा ७.९३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने संस्थागत विद्यालयको वार्षिक औषत कूल खर्च रु. ४३५०२७.७ रहेको पाइयो जसमा शिक्षक तलब भत्तामा ६७ प्रतिशत कर्मचारी तलब भत्तामा ९.४३ प्रतिशत, मसलन्द खर्चमा ०.६९ प्रतिशत, शैक्षिक सामग्रीमा २१.७९ प्रतिशत, खेलकूदमा ०.३२ प्रतिशत, टेलिफोनमा ०.५१ प्रतिशत छात्र वृत्तिमा ६.४४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

विषय सुचि (TABLE OF CONTENTS)

	पृष्ठ संख्या
सिफारिस पत्र (RECOMMENDATION LETTER)	i
स्वीकृति पत्र (APPROVAL LETTER)	ii
कृतज्ञता ज्ञापन (ACKNOWLEDGEMENT)	iii
शोधसार (ABSTRACT)	iv
विषय सुचि (TABLE OF CONTENTS)	vi
तालिका सूची (LIST OF TABLE)	xii
संक्षिप्त शब्दावली (ABBREVIATION)	xiv

अध्याय : एक

(CHAPTER : ONE)

१-१२

१. परिचय (Introduction)	१
१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि (Background of the Study)	१
१.२ समस्याको कथन (Statement of the Problems)	६
१.३ अध्ययनको महत्व (Importance of the study)	९
१.४ अध्ययनको उद्देश्य (Objective of Study)	९
१.५ अनुसन्धान प्रश्न (Research Questions)	१०
१.६ अध्ययनका परिसिमाहरु (Delimitation of the study)	१०
१.७ मुख्य शब्दावलीको परिभाषा (Definition of the key Terms)	११
१.८ अध्ययनको संगठन (Organization of the study)	११

अध्याय : दुई

(CHAPTER : TWO)

१३-२३

२. सम्बन्धित साहित्यको पुनरावलोकन र अवधारणात्मक ढाँचा (Review of Related Literature and Theoretical Framework)	१३
२.१ सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरावलोकन (Review of Theoretical Literature)	१३

२.२ अनुसन्धानात्मक साहित्यको पूनरावलोकन (Review of Research Literature)	१५
२.३. पुनरावलोकन गरिएको साहित्यको प्रयोग (Implication of the Review for the Research)	२१
२.४ अनुसन्धानको रिक्तता (Research Gap)	२१
२.५ कार्यात्मक ढाँचा (Functional Framework)	२३

अध्याय : तीन

(CHAPTER : THREE)

२४-२८

३. अनुसन्धान विधि (Methodology of Research)	२४
३.१ अनुसन्धानको ढाँचा (Research Design)	२४
३.२ तथ्याङ्कको स्रोत (Sources of Data)	२४
३.२.१ प्राथमिक स्रोत (Primary Sources)	२४
३.२.२ द्वितीय स्रोत (Secondary Source)	२४
३.३ जनसंख्या, नमुना आकार, नमूना छनोट रणनीति (Population, Sample Size and Sampling strategy)	२५
३.३.१ जनसंख्या (Population)	२५
३.३.२ नमूना आकार (Sample Size)	२५
३.३.३ नमूना छनोट रणनीति (Sample Strategy)	२६
३.४ अध्ययन क्षेत्रको परिचय (Introduction to Study Area)	२६
३.५ तथ्याङ्क सङ्कलनका साधनहरू (Tools of Data Collection)	२६
३.५.१ प्रश्नवाली (Questionnaire)	२७
३.५.२ अवलोकन सूचि (Observation List)	२७
३.६ तथ्याङ्क सङ्कलन पद्धति (Techniques of Data Collection)	२७
३.६.१ अन्तर्वार्ता (Interview)	२७
३.६.२ प्रत्यक्ष अवलोकन (Direct Observation)	२७
३.७ तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण र विश्लेषण (Data Analysis Procedure)	२८
३.८ नीतिगत प्रवाधान (Ethical Consideration)	२८

अध्याय : चार

CHAPTER : FOUR

२९-६७

४. तथ्याङ्क व्याख्या र विश्लेषण (Analysis & Interpretation of Data) २९
- ४.१ गोरखा जिल्लाको परिचय (Introduction to Gorkha District) २९
- ४.१.१ गोरखा नगरपालिकाको परिचय (Introduction to Gorkha Municipality) ३०
- ४.२ सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयका भौतिक सुविधा तथा शैक्षिक विशेषताहरू (Physical Facilities and Educational Characteristics of the Community and Institutional School) ३१
- ४.२.१ सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयहरूको भौतिक सुविधा (Physical Facilities of the Community and Institutional School) ३१
- ४.२.१.१ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको कक्षाकोठाको भौतिक सुविधा (Physical Facilities of the Community School in Classroom) ३१
- ४.२.१.२ संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको कक्षाकोठाको भौतिक सुविधा (Physical Facilities of the Institutional School in Classroom) ३२
- ४.२.१.३ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको वातावरण (School Environment of Community School) ३३
- ४.२.१.४ संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको वातावरण (School Environment of Institutional School) ३४
- ४.२.१.५ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक सामग्री, प्रयोगशाला, फर्निचर, पुस्तकालय र कम्प्युटर कोठा (Teaching Materials, Laboratory, Furniture, Library and Computerroom in Community School) ३४
- ४.२.१.६ संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक सामग्री, प्रयोगशाला, फर्निचर, पुस्तकालय र कम्प्युटर कोठा (Teaching Materials,

Laboratory, Furniture, Library and Computerroom in Institutional School)	३५
४.२.२ सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक विशेषताहरू (Educational Characteristics of community and Institutional School)	३५
४.२.२.१ सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी भर्ना (Students Enrollment at Community & Institutional School)	३५
४.२.२.१.१ सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी भर्ना (Students Enrollment at Community school)	३६
४.२.२.१.२ संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी भर्ना (Students Enrollment at Institutional School)	३७
४.२.३ सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा विद्यालय छोड्ने विद्यार्थी संख्या (Number of Dropout Students from Community and Institutional School)	३८
४.२.३.१ सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय छोड्ने विद्यार्थी संख्या (Number of Dropout Students from Community School)	३९
४.२.३.२ संस्थागत विद्यालयमा विद्यालय छोड्ने विद्यार्थी संख्या (Number of Dropout Students from Institutional School)	४०
४.२.४ सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा तालिम प्राप्त शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (Trained Teacher and Student Ratio of Community and Institutional School)	४१
४.२.४.१ सामुदायिक विद्यालयमा तालिम प्राप्त शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (Trained Teacher and Student Ratio of Community School)	४१
४.२.४.२ संस्थागत विद्यालयमा तालिम प्राप्त शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (Trained Teacher and Student Ratio of Institutional School)	४२
४.२.५ सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात (Pupil-Teacher Ratio of Community and Institutional School)	४३

४.२.५.१	सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात (Students-Teacher Ratio of Community School)	४३
४.२.५.२	संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात (Students-Teacher Ratio of Institutional School)	४४
४.३	सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको आय तथा व्यय (Income & Expenditure of Community and Institutional School)	४४
४.३.१	सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको आय (Income of Community School)	४४
४.३.२	सामुदायिक विद्यालयमा अभिभावकको खर्च (Parent's Expenditure on Community School)	४६
४.३.३	सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको व्यय विवरण (Expenditures pattern of community Secondary School)	४७
४.३.४	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयका आय (Income of Institutional School)	४९
४.३.५	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयमा अभिभावकको खर्च (Parent's Expenditure on school)	५०
४.३.६	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको खर्च (Expenditure of Institutional School)	५२
४.४	सामुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयमा प्रति विद्यार्थी लागत (Unit Cost in Community and Institutional School)	५३
४.४.१	सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा प्रति विद्यार्थी लागत (Unit Cost in Community School)	५३
४.४.२	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयमा प्रति विद्यार्थी लागत (Unit Cost in Institutional School)	५५
४.५	समुदायिक र संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धिको विश्लेषण (Educational school achievement in community and Institutional school)	५७
४.५.१	सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धिको विश्लेषण (Educational school achievement in community school)	५७

४.५.२ संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धिको विश्लेषण
(Educational school achievement in institutional school)

५८

४.६ सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको प्रति विद्यार्थी लागतको तुलानात्मक
विश्लेषण (Comparative Analysis of Unit Cost of Community &
Institutional School)

४.७ सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धिको तुलानात्मक विश्लेषण
(Comparative Analysis of Educational Achievement of Community
& Institutional School)

६१

४.८ सारांश (Summary)

६३

अध्याय : पाँच

CHAPTER : FIVE

६८-७१

५. निष्कर्ष तथा सुझावहरू (Conclusion & Recommendation) ६८

५.१ निष्कर्ष (Conclusion) ६८

५.२ सुझावहरू (Recommendation) ६९

५.२.१ नीतिगत सुझावहरू (Policy Related Recommendation) ६९

५.२.२ प्रयोगात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित सुझावहरू
(Practices Related Recommendation) ७०

५.२.३ आगामी अनुसन्धानसँग सम्बन्धित सुझावहरू
(Further Related Recommendation) ७१

सन्दर्भ सूची

अनुसूचीहरू

तालिका सूची (LIST OF TABLE)

तालिका १	सामुदायिक विद्यालयको भवन कक्षाकोठा र प्रयोगको अवस्था शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१ सम्म	३२
तालिका २	संस्थागत विद्यालयको भवन, कक्षाकोठा र प्रयोगको अवस्था शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१ सम्म	३३
तालिका ३	सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको भर्ना अवस्था २०६९/०७०-२०७०/२०७१	३६
तालिका ४	संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थीको भर्ना अवस्था २०६९/०७०-२०७०/२०७१	३७
तालिका ५	सामुदायिक विद्यालय छाड्ने विद्यार्थी प्रतिशत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	३९
तालिका ६	संस्थागत विद्यालय छाड्ने विद्यार्थी प्रतिशत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४०
तालिका ७	सामुदायिक विद्यालयमा तालिम प्राप्त शिक्षक विद्यार्थी अनुपात शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४१
तालिका ८	संस्थागत तालिम प्राप्त शिक्षक विद्यार्थी अनुपात शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४२
तालिका ९	सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४३
तालिका १०	संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षक अनुपात शैक्षिक वर्ष शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४४
तालिका ११	सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयको आम्दानीको विवरण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४५
तालिका १२	सामुदायिक विद्यालयमा अभिभावकहरुले गरेका अप्रत्यक्ष खर्च शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/२०७१	४६
तालिका १३	सामुदायिक विद्यालयमा अभिभावकहरुले गरेका प्रत्यक्ष खर्च शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/२०७१	४७

तालिका १४	सामुदायिक विद्यालयहरूको खर्चको विवरण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४८
तालिका १५	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयको आम्दानीको विवरण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	४९
तालिका १६	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयमा अभिभावकहरूले गरेका अप्रत्यक्ष खर्च शैक्षिक वर्ष २०६९/०७० -२०७०/०७१	५०
तालिका १७	संस्थागत माध्यमिक विद्यालयमा अभिभावकहरूले गरेका प्रत्यक्ष खर्च शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/२०७१	५१
तालिका १८	संस्थागत विद्यालयको खर्चको विवरण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	५२
तालिका १९	सामुदायिक विद्यालयहरूमा प्रति विद्यार्थी अप्रत्यक्ष लागत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५३
तालिका २०	सामुदायिक विद्यालयहरूमा प्रति विद्यार्थी प्रत्यक्ष लागत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५४
तालिका २१	संस्थागत विद्यालयहरूमा प्रति विद्यार्थी अप्रत्यक्ष लागत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५५
तालिका २२	संस्थागत विद्यालयमा प्रति विद्यार्थी प्रत्यक्ष लागत शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५६
तालिका २३	सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक उपलब्धीका विश्लेषण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५७
तालिका २४	संस्थागत विद्यालयहरूको शैक्षिक उपलब्धीको विश्लेषण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०- २०७०/०७१	५८
तालिका २५	सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको प्रति विद्यार्थी लागतको तुलनात्मक विश्लेषण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	६०
तालिका २६	सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको शैक्षिक उपलब्धीको तुलनात्मक विश्लेषण शैक्षिक वर्ष २०६९/०७०-२०७०/०७१	६१

संक्षिप्त शब्दावली (ABBREVIATION)

मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
नि.मा.वि	निम्न माध्यामिक विद्यालय
प्रा.वि.	प्राथमिक विद्यालय
गा.वि.स.	गाउँ विकास समिति
जि.वि.स.	जिल्ला विकास समिति
प्र.अ.	प्रधानाध्यापक